

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

PROFESOROWI
JERZEMU KOZEŃSKIEMU
W 80. ROCZNICĘ URODZIN

KONIEC WIELKIEJ WOJNY
POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

Wspomnienia Profesora Jerzego Kozieńskiego

Dziewięćdziesiąt lat temu

Próby modyfikacji systemu wersalskiego

Pamięć o I wojnie światowej

Literatura niemiecka wobec klęski Rzeszy

Aspekty międzynarodowe Powstania Wielkopolskiego

Powstanie Wielkopolskie na tle powstań narodowych

Powstanie Wielkopolskie w syntezach historycznych

Poznańska architektura dwudziestolecia
międzywojennego

Niemieckie ugrupowania liberalne a traktat wersalski

Stosunki polsko-niemieckie w prasie sowieckiej

Prasa mniejszości niemieckiej wobec przewrotu
majowego

Heimatschutz i Grenzschutz a Powstanie Wielkopolskie

Wille dla nowych elit Poznania

Przeglądy i komentarze

Źródła

Oceny i omówienia

2008

4

(329)

PL ISSN 0033-2437

Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

KONIEC WIELKIEJ WOJNY POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

Profesor Jerzy Kozeński wspomina	3
--	---

ARTYKUŁY

<i>Tomasz Schramm</i> , Dziewięćdziesiąt lat temu	9
<i>Stanisław Żerko</i> , System wersalski i próby jego modyfikacji w latach dwudziestych	13
<i>Piotr Madajczyk</i> , Pamięć o I wojnie światowej, czyli o próbie stworzenia europejskiej pamięci historycznej	35
<i>Maciej Walkowiak</i> , Literatura niemiecka wobec klęski Rzeszy w I wojnie światowej. Próba analizy na wybranych przykładach	47
<i>Stanisław Sierpowski</i> , Aspekty międzynarodowe Powstania Wielkopolskiego 1918-1919	73
<i>Marceli Kosman</i> , Powstanie Wielkopolskie na tle polskich powstań narodowych (z perspektywy 90-lecia)	103
<i>Andrzej Choniawko</i> , Kontrowersje wokół powstania wielkopolskiego 1918/1919 w syntezach historycznych	125
<i>Szymon Piotr Kubiak</i> , O poznańskiej architekturze dwudziestolecia międzywojennego	147

MATERIAŁY

<i>Piotr Kubiak</i> , Niemieckie ugrupowania liberalne wobec warunków traktatu wersalskiego (1919-1923)	169
<i>Zofia Sujkowska</i> , <i>Artur Życki</i> , Prasa sowiecka o stosunkach polsko-niemieckich w okresie Republiki Weimarskiej	190
<i>Beata Lakeberg</i> , Prasa mniejszości niemieckiej w Polsce wobec przewrotu majowego 1926 roku	202
<i>Anna Sobczak</i> , Heimatschutz i Grenzschutz a Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 w „Kurierze Poznańskim” i „Dzienniku Poznańskim”	214
<i>Aleksandra Paradowska</i> , Wille dla nowych elit Poznania	227

PRZEGLĄDY I KOMENTARZE

<i>Łukasz Jastrząb</i> , Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 z perspektywy 90 lat	241
---	-----

ŹRÓDŁA

<i>Łukasz Jastrząb</i> , Relacja niemieckiego oficera z wybuchu Powstania Wielkopolskiego	247
<i>Ryszarda Formuszewicz</i> , Odrzucenie skargi Powiernictwa Pruskiego przeciwko Polsce przez Europejski Trybunał Praw Człowieka	253

OCENY I OMÓWIENIA

Regina Pacanowska, Samorząd powiatowy w Wielkopolsce w latach 1919-1939 (omów. <i>Nel Powel</i>)	271
Ernst Jünger, Publicystyka polityczna 1919-1936 (omów. <i>Piotr Sosiński</i>)	273
Thomas H. Wagner, „Krieg oder Frieden. Unser Platz an der Sonne”. Gustav Stresemann und die Außenpolitik des Kaiserreichs bis zum Ausbruch des Ersten Weltkriegs (omów. <i>Piotr Kubiak</i>)	275
Jarosław Centek, Hans von Seeckt. Twórca Reichsheer (omów. <i>Piotr Kubiak</i>)	279
Wiesław Olszewski, Garnison Ehrenfriedhof 1914-1918 w Poznaniu (omów. <i>Łukasz Jastrząb</i>)	285
Jiří Friedl, Na jedné frontě. Vztahy československé a polské armády za druhé světové války (omów. <i>Elżbieta Patka</i>)	286

Z KRONIKI NAUKOWEJ

<i>Marta Götz</i> , Wielkopolska – landy niemieckie. Czas współpracy	291
<i>Piotr Kalka</i> , Wyzwania dla polskiej polityki zagranicznej	295

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Przemysław Hauser, Jerzy Kozęński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Aleksander Posern-Zieliński, Tomasz Rynarzewski, Andrzej Sakson (przewodniczący), Tomasz Schramm, Jerzy Strzelczyk, Wacław Wilczyński, Anna Wolff-Powęska

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisiecki
Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Tłumaczenia w języku angielskim: Małgorzata Wiertelwska

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
oraz Stowarzyszenie Instytut Zachodni

Adres redakcji: Instytut Zachodni, 61-854 Poznań, ul. Mostowa 27

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania
i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
61-854 POZNAŃ, UL. MOSTOWA 27

tel. (061) 852 28 54; fax (061) 852 49 05; e-mail: wydawnictwo@iz.poznan.pl; www.iz.poznan.pl
www.pz.iz.poznan.pl

WYDAWNICTWO I DRUKARNIA UNI-DRUK s. j.
62-030 Luboń, ul. Przemysłowa 13, tel. (0-61) 899 49 49 do 52

INDEKS 371351

INHALT

DAS ENDE DES GROßEN KRIEGES
DER AUFSTAND IN GROßPOLEN

- Professor Jerzy Kozenski erinnert sich
Tomasz Schramm, Vor 90 Jahren
Stanisław Żerko, Das System von Versailles und die Versuche seiner Modifikation in den zwanziger Jahren
Piotr Madajczyk, Die Erinnerung an den Ersten Weltkrieg oder der Versuch, eine europäische Erinnerung zu schaffen
Maciej Walkowiak, Die deutsche Literatur über die Niederlage des Reiches im Ersten Weltkrieg. Versuch einer Analyse an ausgewählten Beispielen
Stanisław Sierpowski, Internationale Aspekte des Aufstands in Großpolen 1918-1919
Marceli Kosman, Der Aufstand in Großpolen vor dem Hintergrund der polnischen nationalen Aufstände (im Rückblick nach 90 Jahren)
Andrzej Choniawko, Die Kontroversen über den Aufstand in Großpolen 1918/1919 in historischen Arbeiten
Szymon Piotr Kubiak, Über die Posener Architektur in den beiden Zwischenkriegsjahrzehnten
Piotr Kubiak, Deutsche liberale Gruppierungen über die Ausführung der Bestimmungen des Versailler Vertrags durch Deutschland (1919-1923)
Zofia Sujkowska, *Artur Życki*, Die sowjetische Presse über die polnisch-deutschen Beziehungen während der Weimarer Republik
Beata Lakeberg, Die Presse der deutschen Minderheit in Polen über den Maiumschwung 1926
Anna Sobczak, Heimatschutz und Grenzschutz und der Aufstand in Großpolen 1918/1919 im „Kurier Poznański“ und im „Dziennik Poznański“
Aleksandra Paradowska, Villen für die neuen Eliten Posens
 Buchbesprechungen

CONTENTS

THE END OF THE GREAT WAR
THE GREATER POLAND UPRISING

- Professor Jerzy Kozenski Recalls
Tomasz Schramm, Ninety Years Ago
Stanisław Żerko, The Versailles System and Attempts at its Modification in the 1920s
Piotr Madajczyk, Memory of the First World War or on the Attempt to Create a European Historical Memory
Maciej Walkowiak, German Literature vis-à-vis the Defeat of the Reich in the First World War. An Analysis of Selected Examples
Stanisław Sierpowski, International Aspects of the Greater Poland Uprising of 1918-1919
Marceli Kosman, The Greater Poland Uprising against the Backdrop of Polish National Uprisings (From the Perspective of Its 90th Anniversary)
Andrzej Choniawko, Controversies over the Greater Poland Uprising of 1918/1919 in Historical Syntheses
Szymon Piotr Kubiak, On the Architecture of Poznań in the Interwar Period
Piotr Kubiak, German Liberal Parties vis-à-vis Germany's Implementation of the Terms of the Treaty of Versailles (1919-1923)
Zofia Sujkowska, *Artur Życki*, Soviet Press on Polish-German Relations during the Weimar Republic
Beata Lakeberg, Press of the German Minority in Poland on the Coup d'État of May 1926
Anna Sobczak, Heimatschutz and Grenzschutz versus the Greater Poland Uprising of 1918/1919 in the Coverage of „Kurier Poznański“ and „Dziennik Poznański“
Aleksandra Paradowska, Villas for New Poznań Elites